

POSTANOWIENIE

Dnia 14 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **Z. H.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 sierpnia 2025 r.

zażalenia skazanego na zarządzenie Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 9 czerwca 2025 r., sygn. akt V WKK 7/25

o odmowie przyjęcia kasacji sporządzonej przez skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 17 kwietnia 2025 r., sygn. akt V Ka 57/25,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Białogardzie

z dnia 17 grudnia 2024 r., sygn. akt VII K 258/24

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 466 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. oraz art. 530 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł :

uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w Koszalinie w celu podjęcia dalszych czynności związanych z wniesieniem kasacji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Białogardzie VII Zamiejscowy Wydział Karny w Świdwinie z dnia 17 grudnia 2024 r. w sprawie o sygn. akt VII K 258/24 Z. H. został skazany za zarzucone mu przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności (k. 262-262v).

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionej osobiście przez ww., Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2025 r. w sprawie o sygn. akt V Ka 57/25, zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Białogardzie utrzymał w mocy (k. 301).

Od niniejszego orzeczenia kasację wniósł osobiście skazany Z. H., w której zakwestionował poczynione ustalenia faktyczne, przyjętą kwalifikację prawną, a także wymiar kary podkreślając, że sąd powinien orzec wobec niego karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania lub karę ograniczenia wolności (k. 2-2v, akt V WKK 7/25). Skazany wniósł także o zwolnienie z opłaty za kasację oraz zwrócił się o wyznaczenie obrońcy z urzędu do wniesienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia (3-4v, akt V WKK 7/25).

Przewodniczący V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Koszalinie zarządzeniem z dnia 9 czerwca 2025 r., sygn. akt V WKK 7/25, na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k. odmówił przyjęcia kasacji wskazując, że nie może być ona wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary, a jedynie tę skazany kwestionował, jako rażąco surową w złożonej przez siebie apelacji, nie podnosząc w tym środku odwoławczym żadnych innych zarzutów określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k., a nadto w kasacji nie powoływał się na wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, ograniczając się w zasadzie do podważania ustaleń faktycznych. Z tych względów odstąpiono od wzywania do uzupełnienia braków formalnych polegających na braku sporządzenia i podpisania kasacji przez adwokata lub radcę prawnego. Nie został również uwzględniony wniosek skazanego o wyznaczenie obrońcy z urzędu do wniesienia kasacji, gdyż skazany nie powoływał się na zaistnienie uchybień o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k. (k. 9, akt V WKK 7/25).

W ustawowym terminie zażalenie na powyższe zarządzenie wniósł skazany wskazując, że nie zgadza się zarówno z odmową wyznaczenia mu obrońcy z urzędu, celem sporządzenia i wniesienia kasacji, jak i orzeczeniami sądów obu instancji. Podniósł również, że sądy nie wzięły pod uwagę dowodów jego

niewinności, a w toku postępowania nie powołano biegłych psychiatrów mimo, iż po próbie samobójczej przebywał na obserwacji w zakładzie psychiatrycznym w Gdańsku, gdzie stwierdzono u niego poważne zaburzenia psychiczne. Podkreślił również, że ze względu na stan zdrowia psychicznego oraz brak obrońcy nie był w stanie samodzielnie się bronić (k. 18-18v akt V WKK 7/25).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się zasadne i jako takie zasługiwało na uwzględnienie, choć nie z powodów w nim wskazanych. Odmowa przyjęcia osobistej kasacji skazanego była bowiem przedwczesna.

Stanowisko zaprezentowane w zaskarżonym zarządzeniu oparte zostało na błędnym założeniu, że skoro skazany w osobistej kasacji sformułował wyłącznie niedopuszczalne zarzuty rażącej niewspółmierności kary oraz błędnych ustaleń faktycznych, to jego obrońca – w razie jego ustanowienia, czy to z urzędu, czy też z wyboru – również będzie nimi związany i nie będzie mógł oprzeć tego nadzwyczajnego środka odwoławczego na jednym z uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k., względnie na innym rażącym naruszeniu prawa, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k.

Podkreślić należy, że konwalidacja braku formalnego, o którym mowa w art. 526 § 2 k.p.k. nie polega na podpisaniu przez podmiot fachowy skargi sporządzonej przez samą stronę. Przepis mówi bowiem o „sporządzeniu i podpisaniu”, co wskazuje na konieczność wniesienia określonego wkładu intelektualnego do treści pisma (por. postanowienie SN z dnia 20 października 1998 r., III KZ 109/98, OSNKW 1998, nr 11-12, poz. 57; postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2005 r., IV KK 385/04, OSNwSK 2005, nr 1, poz. 217; postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2010 r., IV KZ 73/10, OSNwSK 2010, nr 1, poz. 2532; postanowienie SN z dnia 22 września 2022 r., IV KZ 23/22). Oznacza to, że adwokat lub radca prawny nie są związani treścią kasacji mandanta, a co za tym idzie mogą podnieść – w porozumieniu z nim – zarzuty diametralnie odmienne od pierwotnie sygnalizowanych przez klienta. Przymus adwokacko-radcowski przy sporządzeniu i podpisaniu kasacji (nie pochodzącej od prokuratora) ustanowiony został m.in. po to, aby decyzja o zaskarżeniu kasacją prawomocnego orzeczenia podejmowania była przez osobę kompetentną, mającą odpowiedni zasób wiedzy i mogącą ocenić

istnienie lub brak podstaw do jej wniesienia – a ponadto po to, aby skarga kasacyjna została sporządzona fachowo i poprawnie pod względem merytorycznym i formalnym, a w konsekwencji aby możliwe było jej rozpoznanie we właściwie wskazanych granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów (zob. postanowienie SN z dnia 30 września 1996 r., V KZ 47/96, OSNKW 1996, nr 11-12, poz. 88). Mimo zatem, że kasacja osobista strony jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia obarczonym brakiem formalnym, to *de facto* stanowi ona sygnał co do zamiaru uruchomienia procedury przewidzianej w rozdziale 55 k.p.k. Ostateczna ocena czy kasacja oparta została na bezwzględnych przyczynach odwoławczych, czy też na innych naruszeniach prawa możliwa jest dopiero w razie jej złożenia przez podmiot profesjonalny (*vide* postanowienie SN z dnia 30 stycznia 2025 r., II KZ 60/24).

Wniesienie osobistej kasacji przez skarżącego wraz z wnioskiem o wyznaczenie obrońcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym obligowało zatem prezesa sądu lub inną osobę wskazaną w art. 93 § 2 k.p.k. do merytorycznego rozpoznania wniosku w oparciu o przepis art. 78 § 1 k.p.k. Jednocześnie niedopuszczalnym było oczekiwanie, aby skazany już na tym etapie wykazał zaistnienie jednej z tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych (*vide* postanowienie SN z dnia 11 marca 2015 r., V KZ 4/15, OSNKW 2015, nr 8, poz. 69). Przerzucałoby to bowiem ciężar oceny orzeczenia drugoinstancyjnego pod kątem zaistnienia podstaw kasacyjnych na podmiot nie będący profesjonalistą, podważając w istocie celowość wprowadzonego w tym zakresie przymusu adwokacko-radcowskiego. Pozbawiałoby tym samym osoby, których nie stać na obrońcę z wyboru prawa do skutecznego wywiedzenia kasacji. Co istotne, w realiach niniejszej sprawy nawet w razie stwierdzenia braku podstaw do uwzględnienia wniosku skazanego o wyznaczenie obrońcy z urzędu, uprawniony sędzia nie mógł odmówić przyjęcia jego kasacji osobistej. Kasacja taka, jako dotknięta brakami formalnymi, wymagałaby bowiem wezwania skazanego do ich usunięcia na podstawie art. 120 § 1 k.p.k., dając możliwość ustanowienia obrońcy z wyboru. Przy podejmowaniu powyższych decyzji niedopuszczalna jest bowiem antycypacja możliwych dalszych czynności obrońcy (por. postanowienie SN z dnia 25 marca 2009 r., V KZ 8/09, OSNKW 2009, nr 8, poz. 66).

W tym stanie rzeczy zaskarżone zarządzenie jako rażąco błędne musiało zostać uchylone, a sprawę należało przekazać Sądowi Okręgowemu w Koszalinie w celu podjęcia dalszych czynności związanych z wniesioną kasacją. W ponownym procedowaniu prezes sądu, bądź inna osoba wskazana w art. 93 § 2 k.p.k. będzie miała na uwadze zaprezentowane w niniejszym postanowieniu stanowisko.

Z tych też względów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]